

UCHWAŁA NR XLI/382/2018
RADY POWIATU SŁUPSKIEGO
z dnia 27 marca 2018 r.

w sprawie przyjęcia Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej
na lata 2018 – 2020

Na podstawie art. 180 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2017 r., poz. 697 ze zm.), w związku z art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2017 r., poz. 1868 ze zm.)

uchwała się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2018 – 2020, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu Słupskiego.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

ZASTĘPCZY RĄDY
Jan Olech

Załącznik
do Uchwały Nr XLI/382/2018
Rady Powiatu Słupskiego
z dnia 27 marca 2018 r.

**POWIATOWY PROGRAM
ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ
NA LATA 2018 – 2020**

SŁUPSK 2018

Spis treści:

I.	WSTĘP	3
II.	REKOMENDACJE DLA POWIATOWEGO PROGRAMU ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ NA LATA 2018 – 2020	4
III.	CHARAKTERYSTYKA I ANALIZA RODZINNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ W POWIECIE SŁUPSKIM.....	5
IV.	CHARAKTERYSTYKA INSTYTUCJONALNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ W POWIECIE SŁUPSKIM.....	12
V.	USAMODZIELNIANI WYCHOWANKOWIE PIECZY ZASTĘPCZEJ.....	15
VI.	ANALIZA ZAGROŻEŃ ŚRODOWISK RODZIN NATURALNYCH.....	17
VII.	LIMIT RODZIN ZASTĘPCZYCH ZAWODOWYCH W LATACH 2018 – 2017	21
VIII.	CELE I KIERUNKI DZIAŁANIA POWIATOWEGO PROGRAMU ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ NA LATA 2018 – 2020	21
IX.	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU	26
X.	ODBIORCY PROGRAMU.....	27
XI.	REALIZATORZY PROGRAMU	27
XII.	MONITOROWANIE REALIZACJI PROGRAMU	28

I. WSTĘP

System pieczy zastępczej to zespół osób, instytucji i działań mających na celu zapewnienie czasowej opieki i wychowania dzieciom w przypadkach niemożności sprawowania opieki i wychowania przez rodziców. Funkcjonowanie pieczy zastępczej reguluje ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, która obowiązuje od dnia 1 stycznia 2012 roku. Ustawa określa kompetencje dla jednostek samorządu terytorialnego oraz organów administracji rządowej. Gmina odpowiedzialna jest za pracę z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, w tym za poradnictwo specjalistyczne dla rodzin i zapewnienie usług asystentów rodziny. Do zadań własnych gminy należy również tworzenie i rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego, a także współfinansowanie pobytu dzieci z terenu gminy w pieczy zastępczej. Do zadań własnych powiatu należy:

- 1) zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz w placówkach opiekuńczo-wychowawczych,
- 2) organizowanie wsparcia osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziną i instytucjonalną pieczę zastępczą,
- 3) tworzenie warunków do powstawania i działania rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka i rodzin pomocowych oraz szkolenie i kwalifikowanie kandydatów do pełnienia tych funkcji,
- 4) organizowanie wsparcia dla rodzinnej pieczy zastępczej, w szczególności przez tworzenie warunków do powstawania grup wsparcia i specjalistycznego poradnictwa,
- 5) prowadzenie placówek opiekuńczo-wychowawczych oraz placówek wsparcia dziennego o zasięgu ponadgminnym,
- 6) wyznaczenie organizatora rodzinnej pieczy zastępczej.

Do kompetencji samorządu województwa należy organizowanie i prowadzenie ośrodków adopcyjnych oraz prowadzenie ośrodka preadopcyjnego i regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej.

Zgodnie z art. 182 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej zadania powiatu w zakresie pieczy zastępczej starosta wykonuje za pośrednictwem powiatowego centrum pomocy rodzinie oraz organizatorów rodzinnej pieczy zastępczej. Starosta Słupski zarządzeniem nr 91/2011 z dnia 3 października 2011 roku organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej w powiecie wyznaczył Powiatowe Centrum Pomocy

Rodzinie w Słupsku, w związku z czym większość zadań powiatu z zakresu ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej realizowanych jest przez tę jednostkę.

Art. 180 pkt 1 wyżej cytowanej ustawy zobowiązuje powiat do opracowania i realizacji 3-letnich powiatowych programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej, zawierających między innymi coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych. Pierwszy taki program został opracowany w 2012 roku, jego czas obowiązywania nałożył się na pierwsze trzy lata obowiązywania ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Kolejny program obowiązywał w latach 2015 – 2017. Założone na te lata cele i działania zostały zrealizowane. Osiągnięte efekty zostały opisane we wnioskach zawartych w rozdziałach III i IV, po przedstawieniu danych liczbowych dotyczących tego okresu.

Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej dla Powiatu Słupskiego na lata 2018 – 2020 został opracowany przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Słupsku we współpracy z Centrum Administracyjnym Domów dla Dzieci. Program poddany został konsultacjom z Radą Działalności Pożytku Publicznego oraz organizacjami pozarządowymi. W Programie wskazano na konieczność kontynuacji działań rozwijających i wspierających rodzinną pieczę zastępczą oraz osób usamodzielniających, a także realizacji działań zmierzających do profesjonalizacji pieczy zastępczej funkcjonującej w powiecie.

II. REKOMENDACJE DLA POWIATOWEGO PROGRAMU ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ NA LATA 2018 – 2020

Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej dla Powiatu Słupskiego na lata 2018 – 2020 wpisuje się w następujące dokumenty strategiczne:

- 1) Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego 2020 przyjęta uchwałą nr 458/XXII/12 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 24 września 2012 roku,
- 2) Strategia Polityki Społecznej Województwa Pomorskiego na lata 2014 – 2020 przyjęta uchwałą nr 763/XXXV/13 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 20 grudnia 2013 roku,
- 3) Wojewódzki Program Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej na lata 2014 – 2020 przyjęty uchwałą nr 943/XLIV/14 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 27 października 2014 roku,
- 4) Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Powiatu Słupskiego na lata 2013 – 2020.

III. CHARAKTERYSTYKA I ANALIZA RODZINNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ W POWIECIE SŁUPSKIM

Rodzina zastępcza to oparta na modelu wychowania rodzinnego forma pieczy zastępczej nad dziećmi i młodzieżą pozbawionymi trwale lub czasowo opieki rodziców biologicznych, która w wypełnianiu swoich funkcji kieruje się dobrem przyjętego dziecka i poszanowaniem jego praw. Rodzina zastępcza zapewnia dziecku warunki rozwoju i wychowania odpowiednie do jego stanu zdrowia i poziomu rozwoju, w tym: odpowiednie warunki bytowe, możliwości rozwoju fizycznego i społecznego, możliwości zaspakajania indywidualnych potrzeb dziecka, możliwości właściwej edukacji i rozwoju zainteresowań, odpowiednie warunki do odpoczynku i organizacji czasu wolnego.

Formami rodzinnej pieczy zastępczej są: rodzina zastępcza i rodzinny dom dziecka. Rodziny zastępcze dzielą się na: spokrewnione, które tworzą małżonkowie lub osoba będąca wstępnym lub rodzeństwem dziecka, niezawodowe i zawodowe, w tym zawodowe pełniące funkcję pogotowia rodzinnego i zawodowe specjalistyczne. Rodziny niezawodowe, zawodowe oraz rodzinne domy dziecka tworzą małżeństwa lub osoby niepozostające w związku małżeńskim, niebędące wstępnymi lub rodzeństwem dziecka. W rodzinach zawodowych i niezawodowych możliwe jest umieszczenie do trójki dzieci, natomiast w rodzinnych domach dziecka – ośmiu. Przekroczenie ww. limitów jest możliwe w razie konieczności umieszczenia rodzeństwa, jednakże musi odbyć się to za zgodą odpowiednio rodziny zastępczej lub prowadzącego rodzinny dom dziecka i po uzyskaniu pozytywnej opinii koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej.

W powiecie słupskim w latach 2015 – 2017 w ogólnej liczbie rodzin zastępczych dominowały rodziny spokrewnione. Rodziny niezawodowe stanowiły od 24 do 26 % ogółu rodzin. Liczba rodzin zawodowych i rodzinnych domów dziecka kształtowała się na najniższym poziomie, jednakże wskaźnik ten systematycznie wzrastał z 9,6 % w 2015 roku do 10,8 % w 2017. Analogicznie również rosła liczba miejsc w zawodowych formach pieczy zastępczej. Liczba dzieci przebywających w tych formach pieczy znacznie spadła w roku 2016 w porównaniu z rokiem wcześniejszym, po czym ponownie wzrosła w roku 2017. Najwięcej dzieci przebywało w rodzinach spokrewnionych. Duży wzrost w porównaniu z innymi formami pieczy rodzinnej nastąpił tu w roku 2016.

Tabela 1.

Liczba rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka w powiecie słupskim w latach 2015 – 2017 (stan na 31 grudnia)

Rodzinna piecza zastępcza	2015		2016		2017	
	L	%	L	%	L	%
Spokrewnione	95	65,07	105	66,45	93	62,84
Niezawodowe	37	25,34	38	24,05	39	26,35
Zawodowe, w tym:	8	5,48	9	5,70	10	6,76
pogotowia rodzinne	6	4,11	5	3,16	4	2,70
specjalistyczne	0	0	1	0,63	1	0,68
Rodzinne domy dziecka	6	4,11	6	3,80	6	4,05
OGÓLEM	146	100	158	100	148	100

Tabela 2.

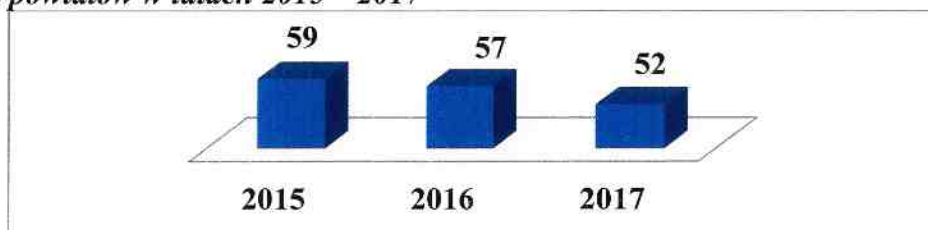
Liczba dzieci w rodzinach zastępczych i rodzinnych domach dziecka w powiecie słupskim w latach 2015 – 2017 (stan na 31 grudnia)

Dzieci umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej	2015		2016		2017	
	L	%	L	%	L	%
Rodziny spokrewnione	127	47,93	141	52,81	123	49,40
Rodziny niezawodowe	67	25,28	66	24,72	59	23,69
Rodziny zawodowe, w tym:	29	10,94	23	8,61	32	12,85
pogotowia rodzinne	20	7,55	11	4,12	16	6,43
specjalistyczne	0	0	3	1,12	1	0,40
Rodzinne domy dziecka	42	15,85	37	13,86	35	14,06
OGÓLEM	265	100	267	100	249	100

Powiat jest zobowiązany do ponoszenia wydatków na pokrycie kosztów pobytu dziecka w rodzinie zastępczej na terenie innego powiatu, w przypadku gdy miejscem zamieszkania przed umieszczeniem dziecka po raz pierwszy w pieczy zastępczej był powiat słupski. Koszty utrzymania dzieci w rodzinach zastępczych na terenie innych powiatów pokrywane są na podstawie porozumień zawartych między powiatami. W ostatnich trzech latach w rodzinach zastępczych na terenie innych powiatów przebywało odpowiednio w 2015 r. – 59, w 2016 r. – 57, w 2017 r. – 52 dzieci. Tendencja malejąca świadczy o tym, że dzieci pozbawione opieki rodziców biologicznych głównie pozostają w rodzinach na terenie powiatu. Jedynie w sytuacjach, kiedy mogą zaopiekować się nimi najbliżsi członkowie rodziny mieszkający w innych powiatach umieszczane są poza powiatem słupskim. W roku 2017 do rodzin w innych powiatach trafiło 14 dzieci. Pozostałe przebywające tam dzieci umieszczane były w poprzednich latach.

Wykres 1.

Liczba dzieci z powiatu słupskiego przebywających w rodzinach zastępczych na terenie innych powiatów w latach 2015 – 2017

W strukturze rodzin zastępczych, w przypadku rodzin spokrewnionych i niezawodowych dominują rodziny sprawujące opiekę nad 1 dzieckiem. Najbardziej liczebne są rodzinne domy dziecka, w których do 2016 roku co do zasady przebywało powyżej 7 dzieci. W roku 2017 nastąpił spadek liczby dzieci przebywających w tych formach pieczy.

Tabela 3.

Rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka wg liczby dzieci w nich umieszczonych (stan na dzień 31 grudnia).

Liczba dzieci w rodzinie	Rodziny spokrewnione			Rodziny niezawodowe			Rodziny zawodowe			Rodzinne domy dziecka		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017
1 dziecko	68	75	69	22	23	29	0	0	1	0	0	0
2 dzieci	22	24	18	6	7	5	0	2	3	0	0	0
3 dzieci	5	6	6	6	6	3	2	2	3	0	0	1
4 dzieci	0	0	0	2	1	1	3	2	1	1	1	0
5 dzieci	0	0	0	0	0	0	1	1	1	0	1	2
6 dzieci	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	2
7 i więcej	0	0	0	1	1	1	0	0	1	5	4	1
Razem	95	105	93	37	38	39	7	7	10	6	6	6

Tabela 4.

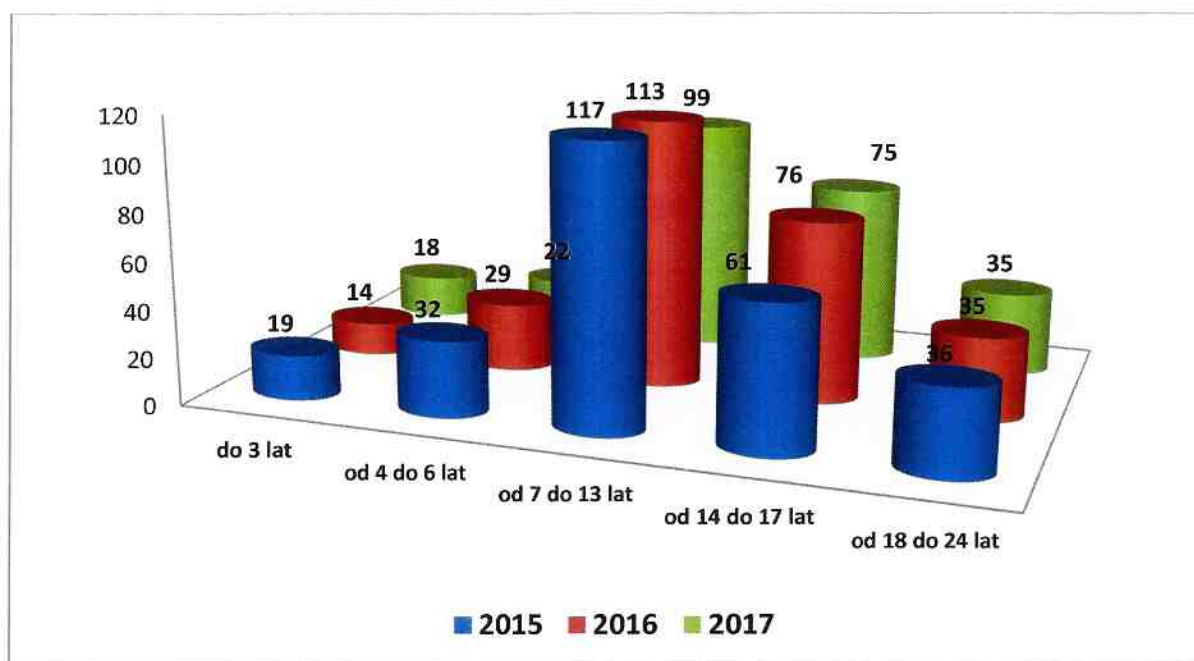
Wiek dzieci pozostających w rodzinach zastępczych i rodzinnych domach dziecka w latach 2015 – 2017 (stan na dzień 31 grudnia)

Wiek dzieci	Rodziny spokrewnione			Rodziny niezawodowe			Rodziny zawodowe			Rodzinne domy dziecka		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2012	2016	2017
0	0	0	0	0	0	1	3	3	2	0	0	0
1 – 3	3	5	3	2	1	2	6	2	7	5	3	3
4 – 6	11	6	8	10	10	4	5	5	4	6	8	6
7 – 13	57	62	46	34	29	24	9	9	14	17	13	15
14 – 17	32	45	44	14	19	21	6	4	3	9	8	7
18 – 24	24	23	22	7	7	7	0	0	2	5	5	4
Razem	127	141	123	67	66	59	29	23	32	42	37	35

Wykres 2.

Wiek dzieci pozostających w rodzinach zastępczych i rodzinnych domach dziecka w latach 2015 – 2017 (bez podziału na formy rodzinnej pieczy zastępczej).

W rodzinach zastępczych najliczniejszymi grupami wiekowymi są dzieci w wieku od 7 do 13 lat oraz dzieci w przedziale wiekowym od 14 do 17 lat. Dla dzieci najmłodszych miejsca zapewnione są głównie w rodzinach zawodowych i rodzinnych domach dziecka. Najwięcej dorosłych wychowanków przebywa w rodzinach spokrewnionych.

Tabela 5.

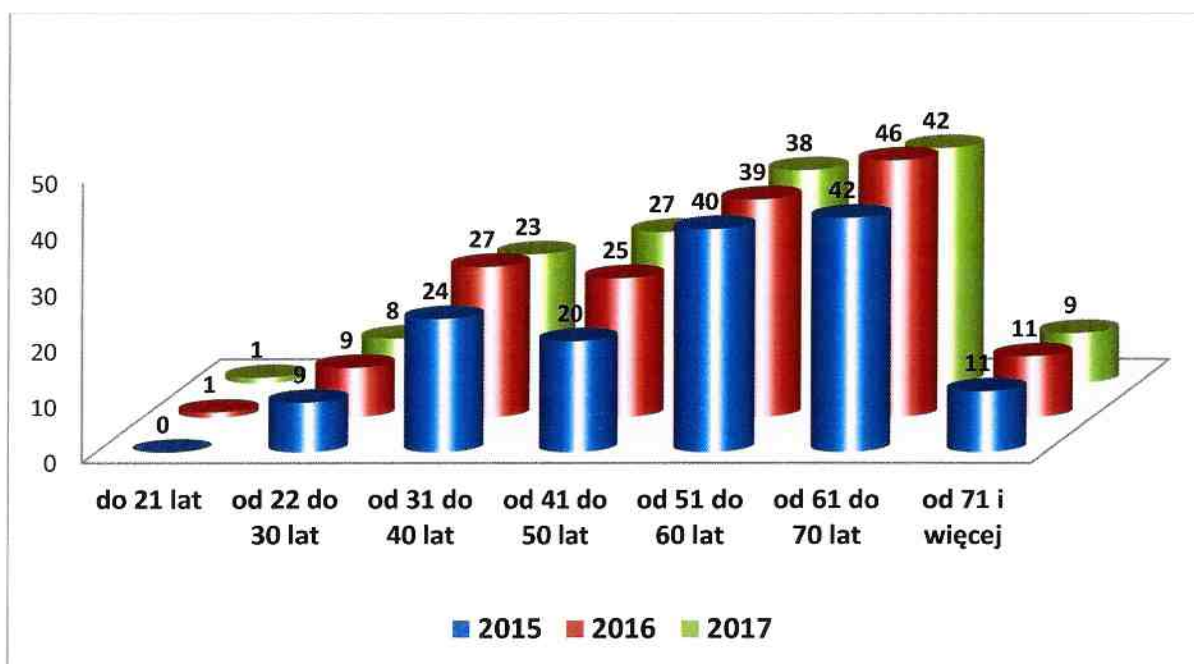
Wiek rodziców zastępczych w powiecie słupskim w latach 2015 – 2017 (stan na dzień 31 grudnia, bez rodzin które sprawują opiekę nad pełnoletnimi wychowankami)

Wiek rodziców zastępczych	Rodziny spokrewnione			Rodziny niezawodowe			Rodziny zawodowe			Rodzinne domy dziecka		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017
do 21 lat	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
22 – 30	6	7	6	3	2	2	0	0	0	0	0	0
31 – 40	6	9	6	14	14	14	3	3	3	1	1	0
41 – 50	5	6	7	11	14	16	2	3	2	2	2	2
51 – 60	29	28	24	7	7	7	3	3	5	1	1	2
61 – 70	38	43	40	2	1	0	0	0	0	2	2	2
71 i więcej	11	11	9	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Razem	95	105	93	37	38	39	8	9	10	6	6	6

Najwięcej jest rodzin zastępczych w przedziale wiekowym 61 – 70 lat oraz 51 – 60 lat. Taka sytuacja jest konsekwencją tego, iż dominującymi w strukturze rodzin zastępczych są rodziny spokrewnione, które najczęściej tworzą dziadkowie. Rodziny niezawodowe stanowią natomiast głównie osoby w wieku od 31 do 50 lat.

Wykres 3.

Wiek rodziców zastępczych w powiecie słupskim w latach 2015 – 2017 (bez podziału na typy rodzin)

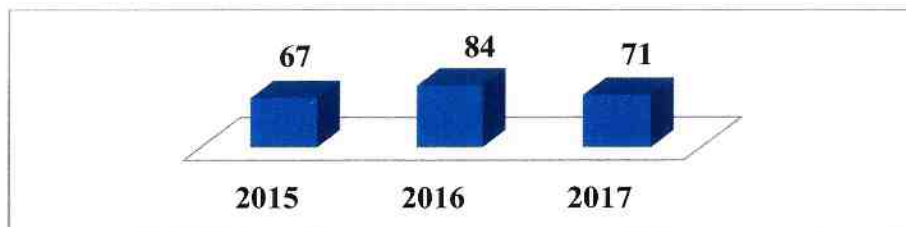

Zgodnie z założeniami ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej organizator rodzinnej pieczy zastępczej wspiera funkcjonowanie rodzin m.in. poprzez pracę koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, udzielanie szerokiego wsparcia specjalistycznego, organizowanie wolontariatu, zatrudnianie osób do pomocy w przypadku rodzin opiekujących się większą liczbą dzieci oraz umieszczanie dzieci w rodzinach pomocowych.

W latach 2015 – 2017 rodzinom zastępczym oraz rodzinnym domom dziecka udzielano pomocy w formie zapewnienia wsparcia koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej. Koordynator może pracować maksymalnie z piętnastoma rodzinami zastępczymi lub rodzinnymi domami dziecka. Liczbę rodzin objętych opieką koordynatora w latach 2015 – 2017 przedstawia poniższy wykres.

Wykres 4.

Liczba rodzin zastępczych objętych opieką koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej w latach 2015 – 2017

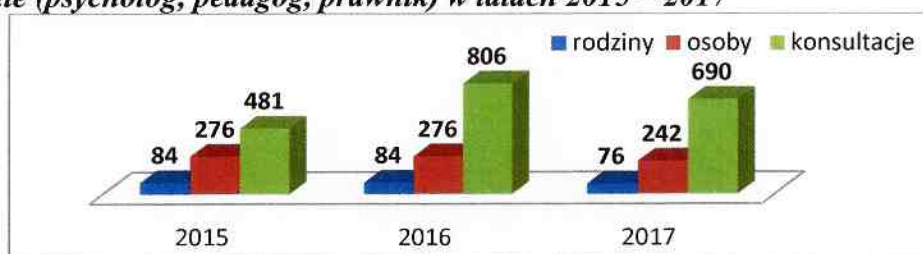
W analizowanych latach wsparciem koordynatora obejmowano niespełna połowę struktury rodzinnej pieczy zastępczej powiatu. Na koniec 2017 roku było to 71 rodzin i rodzinnych domów dziecka, w których przebywało łącznie 153 dzieci. Rodziny nieobjęte wsparciem koordynatora współpracowały ze specjalistami pracy z rodziną, którzy pod swoją opieką posiadali przeciętnie ponad 40 rodzin.

Dzieci umieszczane w pieczy zastępczej wymagają intensywnej pracy w kierunku wyrównywania ich braków rozwojowych będących skutkiem dotychczasowych zaniedbań środowiskowych. Coraz więcej wychowanków posiada różnego rodzaju zaburzenia rozwojowe oraz problemy zdrowotne, co wymaga specjalistycznego wsparcia, terapii i bieżącej intensywnej pracy. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie zatrudnia pedagoga, psychologów, którzy na bieżąco udzielają wsparcia rodzinom i dzieciom wymagającym pomocy. Dane dotyczące wsparcia specjalistycznego prezentuje poniższy wykres. Jak wynika z danych potrzeby w tym zakresie rosną. Spadek odnotowany w 2017 roku spowodowany był kilkumiesięcznym wakatem na stanowisku psychologa.

Rodzice zastępczy korzystają również z usług innych instytucji i organizacji zapewniając wychowankom dostęp do specjalistycznej pomocy, np. psychiatrów, terapeutów, logopedów, rehabilitantów, usług poradni psychologiczno – pedagogicznych, itp.

Wykres 5.

Dzieci i rodziny korzystające ze wsparcia specjalistycznego Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie (psycholog, pedagog, prawnik) w latach 2015 – 2017

Wnioski z realizacji założeń Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2015 - 2017

W latach 2015 – 2017 w powiecie słupskim nadal przeważały rodziny spokrewnione (w 2017 – 63 %, dla porównania w roku 2014 – 66%, a w 2011 – 90 %). Systematycznie rosła natomiast liczba rodzin niezawodowych oraz zawodowych. Poprawia to funkcjonowanie systemu pieczy zastępczej i umożliwia umieszczanie dzieci w rodzinach na terenie powiatu.

W latach 2015 – 2017 w wyniku prowadzonej promocji rodzicielstwa zastępczego pozyskano wielu kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej. Przeszkolono łącznie 55 osób, natomiast do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zakwalifikowano 52 kandydatów – 35 na rodziny niezawodowe i 17 na rodziny zawodowe. W wyniku prowadzonych procedur utworzono 6 nowych rodzin zawodowych, w tym 1 specjalistyczną sprawującą opiekę nad trójką dzieci niepełnosprawnych. Jedna rodzina zawodowa została przekształcona w rodzinny dom dziecka.

W analizowanym okresie podjęto również wiele działań zmierzających do poprawy funkcjonowania rodzinnej pieczy zastępczej i przeciwdziałania sytuacjom kryzysowym. Organizowano szkolenia podnoszące kompetencje wychowawcze rodzin, udzielano szerokiego wsparcia psychologicznego, pedagogicznego i prawnego. Prowadzono grupy wsparcia, a w sytuacjach tego wymagających zapewniano rodziny pomocowe. Prowadzono działania wzmacniające i szkoleniowe dla wychowanków pieczy zastępczej. Współpracowano z jednostkami pomocy społecznej i asystentami rodziny w celu zwiększenia szans dzieci na powrót do środowiska rodzinnego, efektem czego był powrót 31 dzieci do rodzin biologicznych (2015 – 8, 2016 – 17, 2017 - 6). Podejmowano również różnego rodzaju inicjatywy integrujące środowiska pieczy zastępczej, cyklicznie organizowano festyny dla rodzin zastępczych oraz zabawy mikołajkowe.

Podejmowane w ramach Programu działania przyczyniły się do stworzenia warunków do dalszego rozwoju rodzinnych form pieczy zastępczej. Dla podtrzymania efektów i kierunków rozwoju systemu pieczy zastępczej niezbędna jest kontynuacja założeń i dalsza intensywna praca nad jakością sprawowanej pieczy zastępczej oraz profesjonalizacją wsparcia. Poza tym należy podjąć działania zmierzające do minimalizacji zjawiska przemieszczenia dzieci z pieczy rodzinnej do instytucjonalnej, w sytuacji kiedy rodzina nie radzi sobie z problemami dzieci lub wyczerpała możliwości oddziaływań na małoletnich. W latach 2015 i 2016 z pieczy rodzinnej do instytucjonalnej trafiło po 8 dzieci, w 2017 – 6.

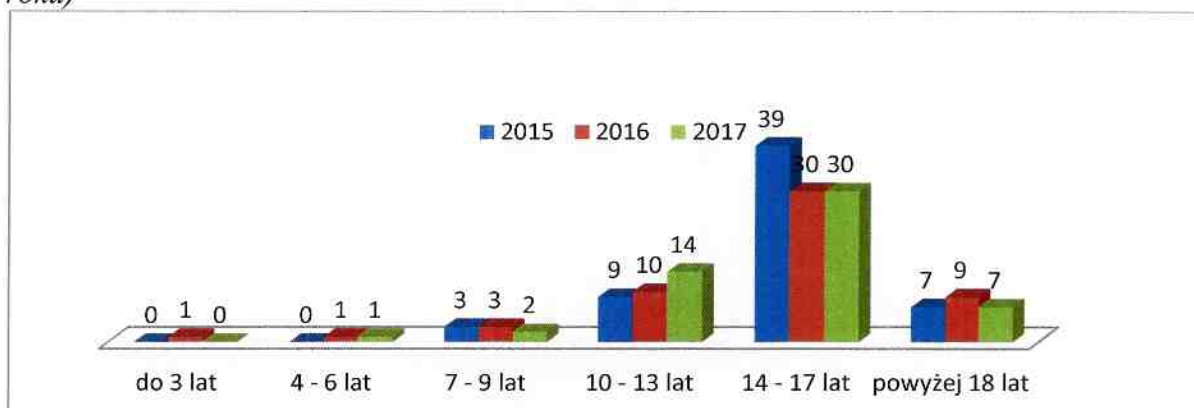
IV. CHARAKTERYSTYKA INSTYTUCJONALNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ W POWIECIE SŁUPSKIM

Instytucjonalną pieczę zastępczą w powiecie słupskim stanowią placówki opiekuńczo – wychowawcze typu socjalizacyjnego, rodzinnego i socjalizacyjno – interwencyjnego posiadające łącznie 76 miejsc. W ramach Centrum Administracyjnego Domów dla Dzieci funkcjonuje pięć wyodrębnionych placówek opiekuńczo – wychowawczych: w tym trzy socjalizacyjne „Dom przy Kochanowskiego”, „Dom przy Tetmajera” i „Dom przy Kościuszki” w Ustce, każda z nich przeznaczona dla 14 wychowanków oraz „Mieszkanie przy Jagiełły” w Słupsku dla 12 wychowanków i placówka socjalizacyjno – interwencyjna „Dom przy Głogowej” z 14 miejscami, w tym 2 interwencyjnymi. Placówka opiekuńczo – wychowawcza zapewnia dziecku całodobową opiekę i wychowanie oraz zaspakaja jego niezbędne potrzeby, w szczególności emocjonalne, rozwojowe, bytowe, społeczne i religijne. Realizuje przygotowany we współpracy z asystentem rodziny plan pomocy dziecku i umożliwia kontakt dziecka z rodzicami oraz innymi osobami bliskimi, a także podejmuje działania zmierzające do powrotu dzieci do rodzin biologicznych, o ile jest to możliwe. Placówka zapewnia również dzieciom dostęp do kształcenia dostosowanego do jego wieku i możliwości rozwojowych, a także obejmuje dziecko działaniami terapeutycznymi.

W placówkach opiekuńczo–wychowawczych prowadzonych przez Centrum Administracyjne Domów dla Dzieci przebywają głównie dzieci z powiatu słupskiego, ich wskaźnik kształtuje się na poziomie około 90 %. W roku 2015 było to 58 dzieci, w 2016 i 2017 – 54.

Wykres 6.

Dzieci przebywające w placówkach opiekuńczo – wychowawczych typu socjalizacyjnego CADdD w latach 2015 – 2017 z uwzględnieniem wieku dzieci (stan na 31 grudnia każdego roku)

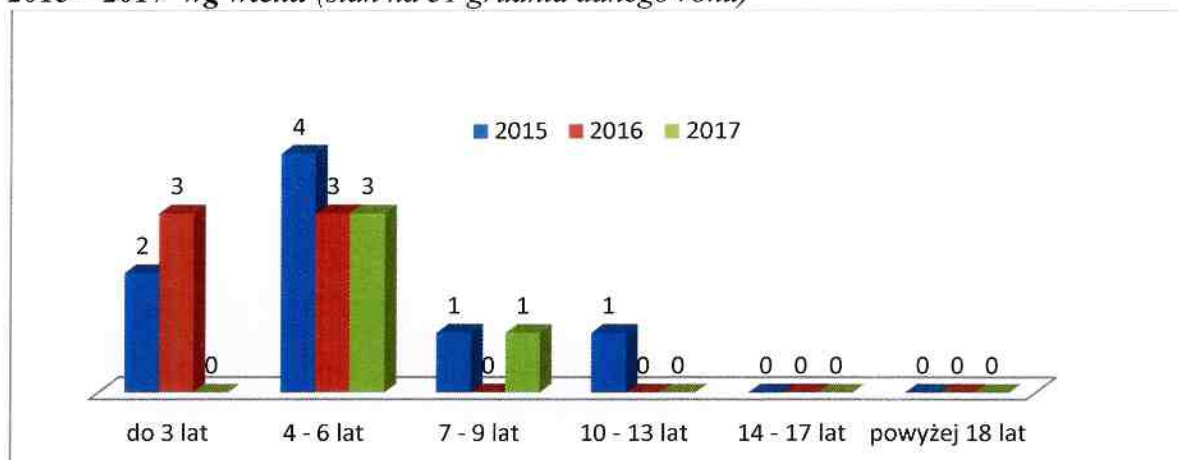
W przypadku posiadania wolnych miejsc do placówki kierowane są dzieci spoza powiatu słupskiego. Wówczas powiat kierujący dzieckiem pokrywa koszty jego utrzymania w placówce. Takich skierowań było: w 2015 – 7 i w 2017 – 8.

W powiecie słupskim funkcjonuje jedna placówka opiekuńczo-wychowawcza typu rodzinnego. Istnieje w niej możliwość umieszczania dzieci w wieku od urodzenia do pełnoletności. Jest formą pieczy instytucjonalnej najbardziej zbliżoną do rodzinnej. Umożliwia ona wspólne wychowywanie i opiekę licznemu rodzeństwu. Dyrektor placówki zobowiązany jest do współpracy z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej i asystentem rodziny.

Placówka rodzinna prowadzona jest na zlecenie powiatu słupskiego przez Fundację Rodzinnej Opieki Zastępczej „Więzi Rodzinne” w miejscowości Lulemino. Funkcjonuje pod nazwą „Gniazdo Rodzinne”. Zgodnie z decyzją Wojewody Pomorskiego dysponuje 8 miejscami, a w razie konieczności umieszczenia rodzeństwa maksymalnie 10 miejscami. Wiek dzieci przebywających w placówce rodzinnej przedstawia poniższy wykres.

Wykres 7.

Dzieci przebywające w placówce opiekuńczo – wychowawczej „Gniazdo rodzinne” w latach 2015 – 2017 wg wieku (stan na 31 grudnia danego roku)

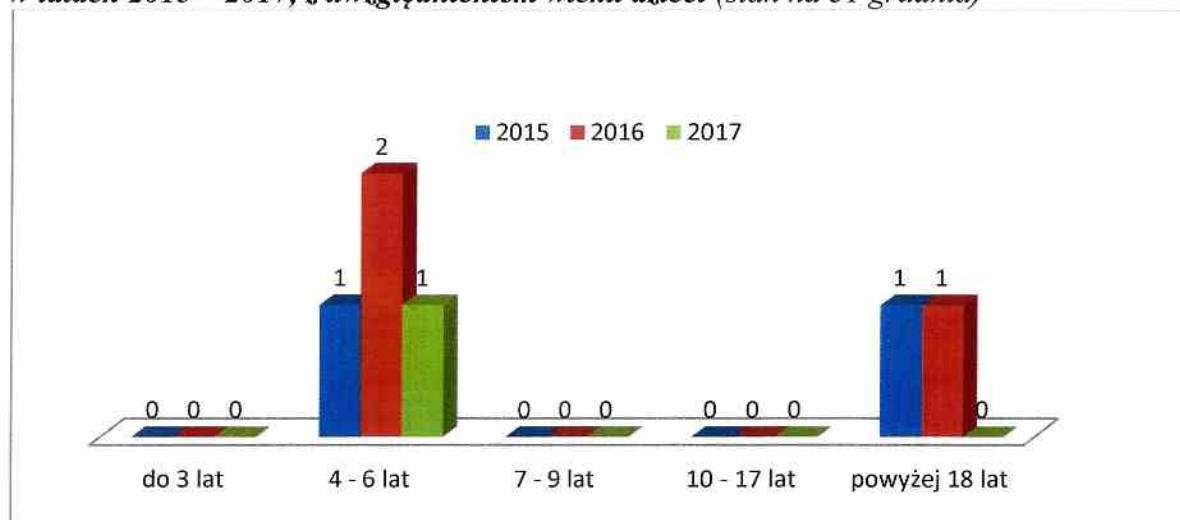

W placówkach poza powiatem słupskim obecnie dzieci umieszczane są tylko w szczególnie uzasadnionych sytuacjach. Najczęściej jest to spowodowane koniecznością skorzystania ze specjalistycznych form instytucjonalnej pieczy zastępczej, takich jak regionalna placówka opiekuńczo-terapeutyczna. W analizowanych latach nie było konieczności poszukiwania miejsc w placówkach socjalizacyjnych poza powiatem. Potwierdzają to dane zaprezentowane na poniższym wykresie. Na 31 grudnia 2017 roku tylko jedno dziecko z powiatu słupskiego przebywało w regionalnej placówce opiekuńczo – terapeutycznej. W analizowanych latach w placówce w innym powiecie przebywała jedna

dorośla wychowanka, która została tam umieszczona kilka lat wcześniej. W roku 2016 zaistniała konieczność umieszczenia drugiego dziecka w placówce terapeutycznej, które przebywało tam około półtora roku.

Wykres 8.

Dzieci przebywające w placówkach opiekuńczo–wychowawczych na terenie innych powiatów w latach 2015 – 2017, z uwzględnieniem wieku dzieci (stan na 31 grudnia)

Analogicznie do sytuacji w pieczy rodzinnej wychowankowie placówek opiekuńczo – wychowawczych w coraz większym stopniu wymagają wsparcia specjalistycznego, a niejednokrotnie długotrwałego oddziaływania terapeutycznego lub leczenia. Pomoc psychologiczna i pedagogiczna świadczona jest w ramach kadry zatrudnionej w Centrum Administracyjnym Domów dla Dzieci, poza tym coraz częściej kadra zmuszona jest do korzystania z pomocy specjalistów zewnętrznych.

Pozytywną tendencją świadczącą o efektywniejszej pracy wychowawczej z dziećmi umieszczonymi w placówkach jest spadek liczby wychowanków przebywających w młodzieżowych ośrodkach wychowawczych i młodzieżowych ośrodkach socjoterapii. Na koniec grudnia 2015 liczba wychowanków przebywających w MOW/MOS wynosiła 14, podczas gdy na dzień 31 grudnia 2017 roku – 8. Przeciętnie w roku 2017 w ww. placówkach przebywało 7 dzieci, w 2016 – 11, natomiast w ostatnim kwartale 2015 roku – 13.

W wyniku współpracy kadry placówek opiekuńczo – wychowawczych z ośrodkami pomocy społecznej oraz rodzinami dzieci 27 wychowanków powróciło do rodzin biologicznych (4 – w roku 2015, 15 – w 2016 i 8 – w 2017).

Wnioski z realizacji założeń Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2015 - 2017

Instytucjonalną pieczę zastępczą na terenie powiatu słupskiego stanowią placówki opiekuńczo – wychowawcze typu socjalizacyjnego i socjalizacyjno – interwencyjna funkcjonujące w ramach Centrum Administracyjnego Domów dla Dzieci oraz placówka typu rodzinnego „Gniazdo rodzinne” Fundacji Rodzinnej Opieki Zastępczej „Więzi Rodzinne”.

Liczba dzieci z powiatu słupskiego przebywających w placówkach typu socjalizacyjnego w ostatnich dwóch latach spadła (po 54 dzieci) w porównaniu z rokiem 2015 (58). Ponad 55 % wychowanków placówek socjalizacyjnych to dzieci w wieku od 14 do 17 lat, ok. 30 % to dzieci w wieku 10 – 13 lat. Dorośli wychowankowie przebywający w placówkach to od 12 do 17 % ogólnej liczby dzieci. W placówkach innych niż rodzinna na koniec 2017 roku przebywało tylko 3 dzieci w wieku do 9 lat, były to dzieci, których starsze rodzeństwo również umieszczono w placówkach. Stan ten odpowiada założeniom ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, zakładającej kierowanie dzieci poniżej 10 roku życia do rodzinnej pieczy zastępczej.

W placówce rodzinnej zapewniono miejsca dla licznych rodzeństw w różnym wieku, jednakże dotychczas przebywały tam głównie dzieci w wieku od urodzenia do 6 roku życia. Prowadzona polityka w zakresie pieczy zastępczej pozwoliła na zapewnienie miejsc dla dzieci czasowo pozbawionych opieki rodzin biologicznych w pieczy instytucjonalnej na terenie powiatu. Dzieci kierowane są do placówek poza powiatem tylko w sytuacjach poszukiwania specjalistycznych form pieczy, tj. do regionalnej placówki opiekuńczo – terapeutycznej.

Rosną potrzeby w zakresie wsparcia specjalistycznego wychowanków instytucjonalnej pieczy zastępczej. Dzieci przebywające w placówkach obejmowane były działaniami terapeutycznymi – w roku 2015 było to 20 dzieci, w 2016 – 22, a w 2017 – 23. W roku 2017 15 dzieci leczonych było psychiatrycznie, miało miejsce 6 hospitalizacji psychiatrycznych.

V. USAMODZIELNIANI WYCHOWANKOWIE PIECZY ZASTĘPCZEJ

Pełnoletni wychowankowie opuszczający rodzinną i instytucjonalną pieczę zastępczą mają prawo do wsparcia ich procesu usamodzielnienia poprzez przyznanie pomocy na kontynuowanie nauki, usamodzielnienie oraz zagospodarowanie, a także udzielenie pomocy w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych oraz zatrudnienia. Wychowankom opuszczającym pieczę zapewnia się również pomoc prawną i psychologiczną. Warunkiem korzystania ze wsparcia jest wskazanie co najmniej na rok przed osiągnięciem pełnoletności opiekuna usamodzielnienia oraz opracowanie wspólnie z nim indywidualnego programu usamodzielnienia, w którym określa się sposób uzyskania przez osobę usamodzielnianą

wykształcenia lub kwalifikacji zawodowych oraz działania zmierzające do uzyskania odpowiednich warunków mieszkaniowych oraz podjęcia przez osobę usamodzielnianą zatrudnienia. Liczbę usamodzielnianych wychowanków pozostających w procesie usamodzielnienia w analizowanych latach, a także liczbę osób korzystających z poszczególnych form wsparcia przedstawia poniższa tabela.

Tabela 6.

Usamodzielniani wychowankowie pieczy zastępczej w latach 2015 – 2017 (stan na 31.12)

Usamodzielniani wychowankowie korzystający ze wsparcia	Opuszczający rodzinną pieczę			Opuszczający instytucjonalną pieczę		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017
Liczba osób w procesie usamodzielnienia	79	83	78	35	30	28
Korzystający z pomocy na kontynuowanie nauki	67	60	57	29	24	16
Korzystający z pomocy na usamodzielnienie	10	8	4	4	3	1
Korzystający z pomocy na zagospodarowanie	7	10	6	4	3	3
Korzystający z mieszkania chronionego	X	X	3	X	X	0

Najwięcej wychowanków korzysta ze wsparcia na kontynuację nauki, bowiem jest to forma comiesięcznej, stałej pomocy, którą wychowanek kontynuujący kształcenie może otrzymywać do 25 roku życia. Nie wszyscy opuszczający pieczę kontynuują naukę. W analizowanych latach było to od 72 do 93 % osób usamodzielnianych.

Nową formą wsparcia, która pojawiła się w 2017 roku jest możliwość czasowego zamieszkania w mieszkaniu chronionym prowadzonym przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Słupsku. W pierwszym roku jego funkcjonowania już 5 osób skorzystało z tej pomocy, co wskazuje na trafność wprowadzonego rozwiązania.

Przeciętnie około 80 % wychowanków opuszczających pieczę zastępczą kontynuuje naukę i realizuje postanowienia zawarte w indywidualnym programie usamodzielnienia. Warto dodać, że prawie 30 % funkcjonujących indywidualnych programów usamodzielnienia każdego roku podlega modyfikacji ze względu na zmianę sytuacji osobistej wychowanka, co wskazuje na niestabilność ich procesu usamodzielnienia i dużą zmienność podejmowanych decyzji. Osoby usamodzielniane zmieniają szkoły, miejsca zamieszkania, nieumiejętnie rozwiązują przejściowe problemy. Te wyniki jednoznacznie wskazują na konieczność intensyfikowania działań na rzecz aktywizowania wychowanków i nabywania przez nich umiejętności niezbędnych do samodzielnego życia.

VI. ANALIZA ZAGROŻEŃ ŚRODOWISK RODZIN NATURALNYCH

W ostatnich trzech latach systematycznie spadała liczba dzieci kierowanych do pieczy zastępczej. Tendencja spadkowa dotyczy zarówno pieczy rodzinnej, jak i instytucjonalnej. W roku 2016 w porównaniu z poprzednim wzrosła liczba dzieci umieszczonych w instytucjonalnej pieczy zastępczej, po czym w roku kolejnym ponownie spadła. Warto podkreślić, iż w roku 2016 w placówce rodzinnej umieszczonych było 7 dzieci, natomiast w 2017 – 2.

Wykres 9.

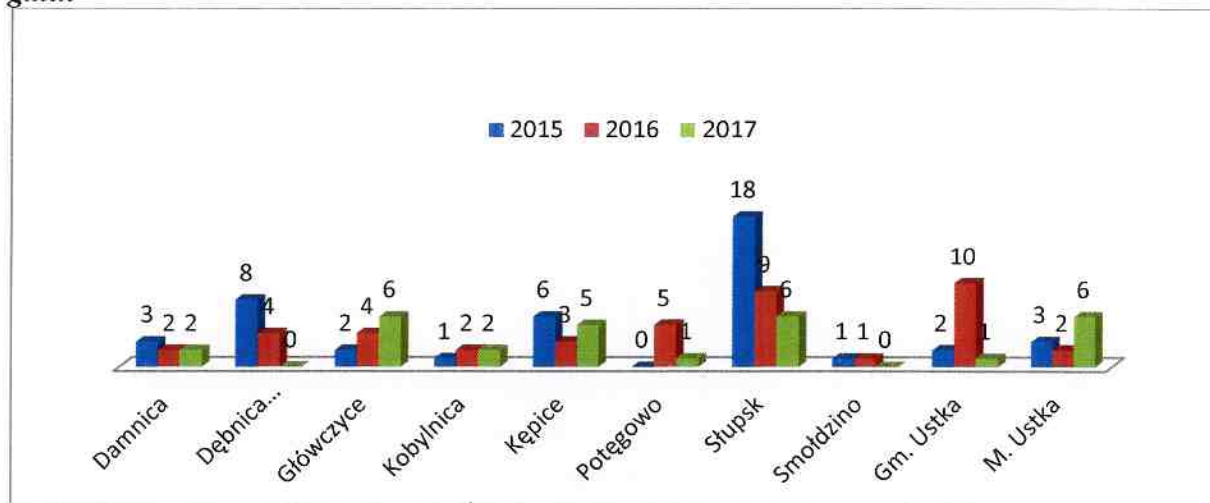
Dzieci umieszczone w rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej w latach 2015 – 2017

Do rodzin zastępczych w roku 2015 skierowano 44 dzieci, w roku 2016 – 42, a w roku 2017 – 29. W okresie ostatnich trzech lat najwięcej dzieci do rodzin zastępczych trafiło z gmin: Słupsk (33), Kępice (14) i gminy Ustka (13). Najmniej dzieci umieszczanych było z gmin: Smoldzino (2 dzieci), Kobylnica (5) i Potęgowo (6).

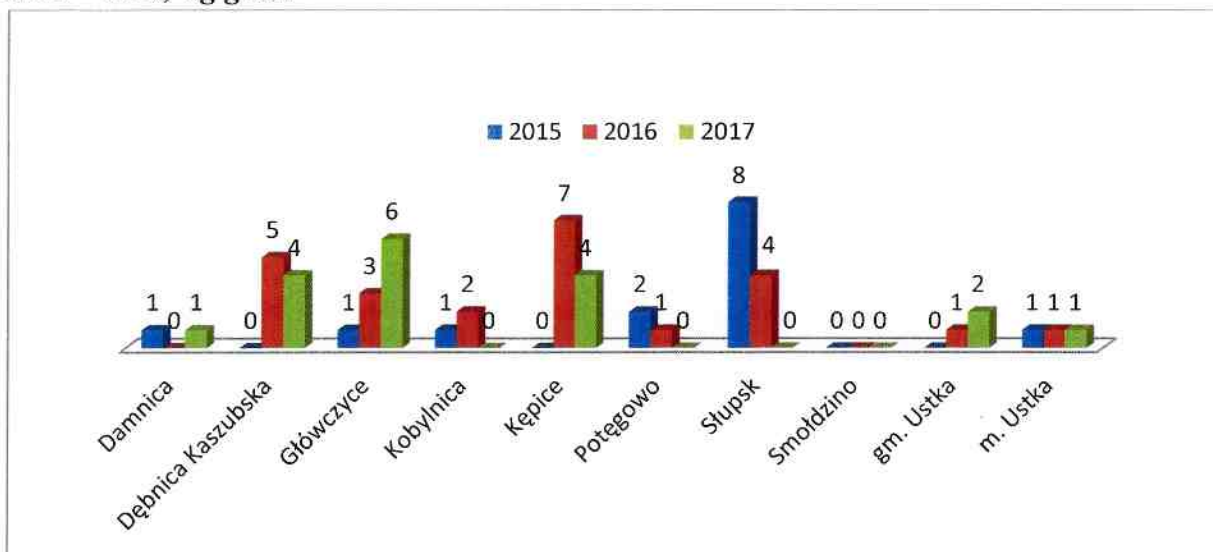
Wykres 10.

Pochodzenie dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej w latach 2015 – 2017, wg gmin

Wykres 11.

Pochodzenie dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych w latach 2015 – 2017, wg gmin

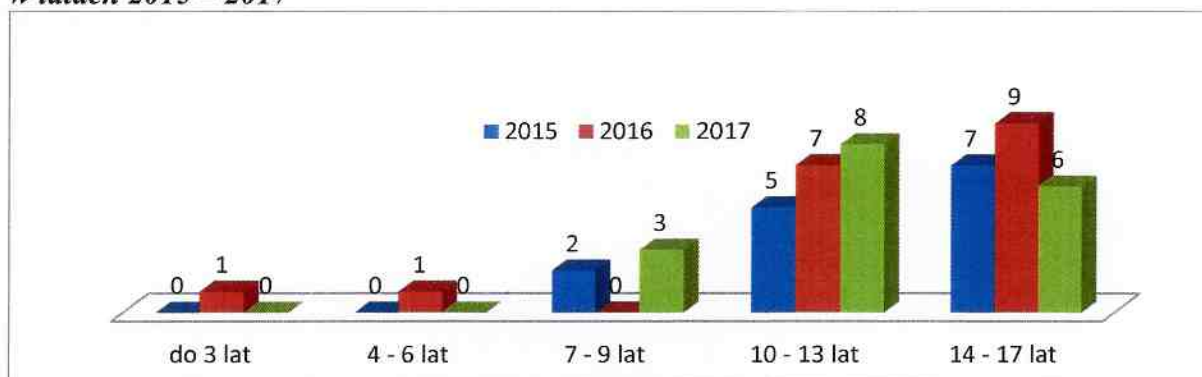

Do placówek opiekuńczo-wychowawczych najwięcej dzieci trafiło z gminy Słupsk (12), następnie z gmin: Kępice (11 dzieci) i Główny (10 dzieci), najmniej z gmin Damnica (2), Kobylnica, Potęgowo, miasto i gmina Ustka (po 3), żadnych umieszczeń nie było z gminy Smóldzino.

Dla dzieci umieszczanych w pieczy szukano miejsca przede wszystkim w rodzinnych formach. W latach 2015 – 2017 ponad 70 % dzieci umieszczanych poza środowiskiem rodziców biologicznych trafiło do rodzinnej pieczy zastępczej. Sytuacja ta jest zgodna z założeniami ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, której celem było wypracowanie zmian pozwalających na umieszczenie dzieci czasowo pozbawionych opieki rodziny biologicznej przede wszystkim w rodzinnych formach pieczy.

Wykres 12.

Wiek dzieci kierowanych do placówek opiekuńczo-wychowawczych innych niż rodzinna w latach 2015 – 2017

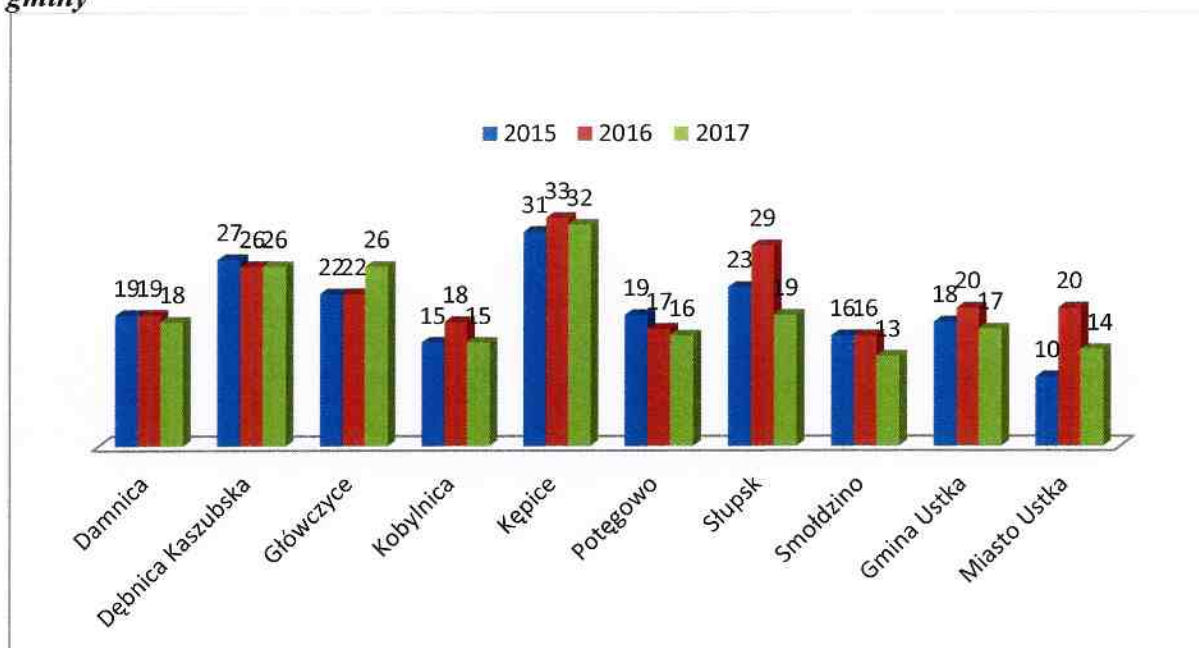
W latach 2015 – 2017 w placówkach innych niż rodzinna umieszczano głównie dzieci w wieku powyżej 10 roku życia. Dzieci młodsze trafiały tam tylko ze starszym rodzeństwem. W analizowanych latach najliczniejszą grupę dzieci umieszczanych w placówkach opiekuńczo–wychowawczych stanowiły dzieci w wieku od 14 do 17 lat.

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wprowadziła na poziomie gmin nowy zawód – asystenta rodziny, którego zadaniem jest praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo–wychowawczych. Asystent udziela pomocy rodzinom w wypełnianiu podstawowych obowiązków, rozwiązywaniu różnego rodzaju problemów, pracuje z rodziną również w sytuacji czasowego umieszczenia dzieci poza środowiskiem naturalnym. Rolą asystenta jest doprowadzenie do takiego funkcjonowania rodziny, aby dzieci w niej wychowywane mogły nadal przebywać w środowisku biologicznym.

Obowiązek zatrudniania asystentów rodziny istnieje od 2015 roku, jednakże ośrodki pomocy społecznej w powiecie słupskim systematycznie wprowadzały nowe rozwiązania we wspieraniu rodziny i zatrudniały asystentów od 2012 roku. Zgodnie ze standardem ustawowym liczba rodzin, z którymi jeden asystent może prowadzić pracę jest uzależniona od stopnia trudności wykonywanych zadań, jednakże nie może ona przekroczyć 15.

Wykres 13.

Liczba rodzin, z którymi pracowali asystenci rodziny w latach 2015 – 2017, z podziałem na gminy

W pierwszym roku obowiązywania ustawy 6 gmin zatrudniało asystentów – Słupsk, Kępice, Główczyce, Damnica, Dębica Kaszubska i Smoldzino, obejmując wsparciem łącznie

64 rodziny. Od roku 2014 asystenci pracowali już we wszystkich gminach. Na koniec roku 2017 w sumie w powiecie słupskim zatrudnionych było 16 asystentów rodziny, najwięcej – 3 w gminie Kępice, po 2 w gminach Smółdzino i Dębica Kaszubska. W większości gmin asystenci pracują na etatach, tylko w gminie Smółdzino zatrudnienie odbywa się w oparciu o umowę cywilno – prawną. W roku 2017 z asystentem w powiecie słupskim współpracowało 196 rodzin, podczas gdy w roku 2016 – 220, a w roku 2015 – 200. Asystenci pracowali również z rodzinami, których dzieci umieszczone zostały w pieczy zastępczej – w 2015 i 2016 z 34 takimi rodzinami, w 2017 – z 30. W wyniku tej współpracy 38 dzieci powróciło do rodzin biologicznych.

Na podstawie uzyskanych danych z ośrodków pomocy społecznej funkcjonujących w powiecie słupskim sporządzono analizę rodzin zagrożonych odebraniem dzieci i umieszczeniem ich poza środowiskiem rodzinnym. Poniższa tabela przedstawia liczbę takich rodzin z podziałem na wiek oraz dzieci zagrożonych oddzieleniem od rodziny biologicznej i umieszczeniem w pieczy zastępczej.

Tabela 7.

Rodziny zagrożone odebraniem dzieci z podziałem na gminy powiatu słupskiego (wg danych uzyskanych z ośrodków pomocy społecznej)

GMINA/MIASTO	LICZBA RODZIN	LICZBA DZIECI	WIEK DZIECI	
			0 – 9 lat	10 – 18 lat
Damnica	4	14	13	1
Dębica Kaszubska	3	10	4	6
Główczyce	5	12	8	4
Kobylnica	2	2	1	1
Kępice	3	7	2	5
Potęgowo	1	5	5	0
Słupsk	8	53	37	16
Smółdzino	0	0	0	0
Gmina Ustka	2	5	5	0
Miasto Ustka	10	25	9	16
RAZEM	38	133	84	49

Wskazane przez gminy rodziny najczęściej objęte są pracą asystentów rodzin, nadzorami kuratorskimi, pracują z nimi również pracownicy socjalni ośrodków pomocy społecznej, pedagodzy szkolni, jednakże mimo interdyscyplinarnego wsparcia nie zawsze udaje się przeciwdziałać negatywnym skutkom ich funkcjonowania. Pożądanym rezultatem pracy ze wskazanymi rodzinami będzie pozostawienie dzieci w rodzinach naturalnych. Jednakże ze względu na skalę zagrożenia, biorąc pod uwagę także statystyki lat poprzednich istnieje duże

prawdopodobieństwo konieczności umieszczenia niektórych dzieci w pieczy zastępczej. Stąd niezbędne jest zapewnienie przez powiat miejsc zarówno w pieczy rodzinnej, jak i instytucjonalnej.

VII. LIMIT RODZIN ZASTĘPCZYCH ZAWODOWYCH W LATACH 2018 – 2020

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wprowadza obowiązek planowania i limitowania zawodowych rodzin zastępczych funkcjonujących w powiecie. Na podstawie analizy danych dotyczących funkcjonowania pieczy zastępczej, informacji gmin na temat zagrożeń w środowiskach rodzin biologicznych, uwzględniając realne możliwości finansowe powiatu, ustala się limit rodzin zastępczych zawodowych w latach 2018 – 2020, jak w poniższej tabeli.

Tabela 8.

Limit zawodowych rodzin zastępczych w powiecie słupskim na lata 2018 – 2020

Rok	Planowany limit rodzin zastępczych zawodowych, bez rodzinnych domów dziecka
2018	12
2019	14
2020	16

Limit nie uwzględnia rodzinnych domów dziecka. Obecnie w powiecie funkcjonuje 7 rodzinnych domów dziecka, które powstają na ogół na bazie już istniejących rodzin zastępczych zawodowych, po spełnieniu przez nich odpowiednich warunków oraz ukończeniu wymaganych szkoleń.

VIII. CELE I KIERUNKI DZIAŁANIA POWIATOWEGO PROGRAMU ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ NA LATA 2018 – 2020

Celem głównym Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2018 – 2020 jest tworzenie warunków do dalszego rozwoju systemu pieczy zastępczej w powiecie słupskim oraz profesjonalizacja udzielanego wsparcia.

Cele szczegółowe oraz kierunki działań Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2018 – 2020 przedstawia poniższa tabela.

Cel 1

Rozwój rodzinnych form pieczy zastępczej oraz integracja środowiska

Zakładany efekt

Zakłada się pozyskanie nowych kandydatów do pełnienia niezawodowych i zawodowych form pieczy zastępczej, a w konsekwencji zwiększenie liczby miejsc w rodzinnej pieczy. Istotne jest budowanie pozytywnego wizerunku rodzinnej pieczy zastępczej oraz stworzenie warunków do umożliwienia wymiany doświadczeń między rodzicami zastępczymi oraz budowanie właściwych relacji między wychowankami.

Realizator – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Słupsku.

Zadania

Promowanie idei rodzicielstwa zastępczego w środowisku oraz budowanie pozytywnego wizerunku rodzinnej pieczy zastępczej;

Pozyskiwanie kandydatów do prowadzenia rodzinnych form pieczy zastępczej;

Organizowanie szkoleń dla kandydatów na rodziny zastępcze, do prowadzenia RDD i placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego.

Organizowanie spotkań integracyjnych i okolicznościowych dla rodzinnej pieczy zastępczej;

Umożliwianie dostępu do kultury, sportu i rekreacji wychowankom rodzinnej pieczy zastępczej.

Organizacja konkursów tematycznych kierowanych do dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej

Wskaźnik monitorujący

liczba przeprowadzonych kampanii promujących rodzicielstwo zastępcze, liczba rozpropagowanych materiałów promocyjnych;

liczba pozyskanych kandydatów do pełnienia poszczególnych form pieczy zastępczej;

liczba przeprowadzonych szkoleń dla kandydatów,
liczba uczestników szkoleń dla kandydatów,
liczba pozytywnie zakwalifikowanych kandydatów do pełnienia poszczególnych form pieczy zastępczej;

liczba zorganizowanych spotkań,
liczba osób uczestniczących w wydarzeniach;

liczba dzieci, którym zapewniono dostęp do kultury, sportu i rekreacji,
liczba zorganizowanych wydarzeń.

liczba zorganizowanych konkursów,
liczba dzieci uczestnicząca w konkursach,
liczba rodzin, z których dzieci uczestniczyły w konkursach.

Cel 2

Wspieranie funkcjonowania rodzinnej pieczy zastępczej i przeciwdziałanie sytuacjom kryzysowym

Zakładany efekt

Poprzez profesjonalne wsparcie rodziny będą mogły realizować powierzone zadania adekwatnie do potrzeb dzieci. Stały wzrost kompetencji wychowawczych rodzin będzie gwarantem profesjonalnego wywiązywania się z powierzonych zadań z zakresu pieczy zastępczej. Udzielane wsparcie ma przeciwdziałać również wypaleniu zawodowemu rodzin.

Realizator – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Słupsku.

Zadania

Prowadzenie grup wsparcia dla rodzinnych form pieczy zastępczej;

Udzielanie rodzinom zastępczym i prowadzącym RDD wsparcia psychologicznego, pedagogicznego, prawnego oraz terapeutycznego;

Organizowanie szkoleń podnoszących kompetencje wychowawcze rodzin zastępczych i prowadzących RDD;

Organizowanie warsztatów mających na celu przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu rodzin;

Udzielanie wsparcia rodzinom zastępczym poprzez rodziny pomocowe;
Zapewnienie rodzinom wsparcia koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej;

Organizowanie dla rodzin zastępczych pomocy wolontariuszy;

Organizowanie grup wsparcia dla dzieci i młodzieży z rodzin zastępczych;

Organizowanie wsparcia psychoedukacyjnego dla dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.

Organizowanie spotkań z przedstawicielami instytucji współpracujących w celu doskonalenia jakości współpracy w obszarze rodzinnej pieczy zastępczej.

Wskaźnik monitorujący

liczba rodzin korzystających z grup wsparcia,
liczba przeprowadzonych grup wsparcia;
liczba rodzin, osób objętych wsparciem psychologicznym, pedagogicznym, prawnym i terapeutycznym,
liczba zatrudnianych specjalistów;

liczba przeprowadzonych szkoleń,
liczba rodzin uczestniczących w szkoleniach;

liczba przeprowadzonych warsztatów,
liczba osób/rodzin uczestniczących w warsztatach;

liczba rodzin, którym udzielono wsparcia poprzez rodziny pomocowe;
liczba rodzin objętych wsparciem koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej,
liczba zatrudnionych koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej;

liczba rodzin/osób, którym udzielono wsparcia wolontariuszy,
liczba wolontariuszy współpracujących z organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej;

liczba dzieci uczestniczących w grupach wsparcia,
liczba przeprowadzonych grup wsparcia;

liczba dzieci objętych działaniami psychoedukacyjnymi, warsztatami tematycznymi, wsparciem edukacyjnym,
liczba zorganizowanych spotkań, liczba uczestników spotkań,
liczba instytucji biorących udział w spotkaniach.

Cel 3

Zapewnienie wysokiego poziomu usług w zakresie instytucjonalnej pieczy zastępczej

Zakładany efekt

Założeniem jest stałe podnoszenie standardu usług instytucjonalnej pieczy zastępczej i elastyczne dostosowywanie się do zmieniających się uwarunkowań prawnych, a także indywidualnych potrzeb dzieci.

Realizatorzy:

**Centrum Administracyjne Domów dla Dzieci,
placówka opiekuńczo – wychowawcza prowadzona na zlecenie powiatu.**

Zadania

Systematyczne podnoszenie standardów bytowych w placówkach opiekuńczo – wychowawczych Centrum Administracyjnego Domów dla Dzieci oraz zmiana lokalizacji „Mieszkania przy Jagielly”;

Organizowanie spotkań integracyjnych i okolicznościowych dla wychowanków przebywających w placówkach Centrum Administracyjnego Domów dla Dzieci;

Diagnozowanie specjalistyczne dzieci po traumatycznych przeżyciach;

Udzielanie wsparcia psychologicznego adekwatnie do potrzeb dzieci i wskazań przeprowadzanych diagnoz;

Obejmowanie dzieci działaniami terapeutycznymi;

Zagospodarowanie czasu wolnego wychowankom instytucjonalnej pieczy zastępczej;

Wzmacnianie kompetencji osób zatrudnionych w placówkach poprzez zapewnienie im oferty szkoleń adekwatnych do potrzeb dzieci, z którymi pracują;

Zapewnienie stabilnej kadry wychowawczej w placówkach opiekuńczo – wychowawczych;
Organizacja spotkań z przedstawicielami instytucji współpracujących w celu doskonalenia jakości współpracy w obszarze instytucjonalnej pieczy zastępczej.

Wskaźnik monitorujący

liczba placówek w których podniesiono standard, kwota przeznaczona na podnoszenie standardu;
liczba placówek w nowej lokalizacji,
liczba zmienianych zezwoleń:

liczba spotkań,
liczba dzieci uczestniczących w inicjatywach integracyjnych;

liczba sporządzonych diagnoz,
liczba odbytych konsultacji w celu sporządzenia diagnoz;
liczba dzieci objętych wsparciem psychologicznym, liczba konsultacji,
liczba zatrudnionych specjalistów;

liczba dzieci objętych działaniami terapeutycznymi, liczba zatrudnionych specjalistów;

liczba zorganizowanych inicjatyw,
liczba dzieci uczestniczących w różnego rodzaju inicjatywach, wypoczynku letnim, zimowym;

liczba przeszkolonych pracowników,
liczba zorganizowanych/zakupionych szkoleń;

liczba podjętych działań, liczba wychowawców ze stażem powyżej 3 lat,
liczba zorganizowanych spotkań,
liczba uczestników spotkań, liczba instytucji biorących udział w spotkaniach.

Cel 4

Zwiększenie szans dzieci na powrót do środowiska rodzinnego

Zakładany efekt

Założeniem jest podejmowanie wszelkich możliwych, w ramach kompetencji, działań mających na celu doprowadzenie do zwiększenia liczby dzieci wracających do środowisk rodzinnych

Realizatorzy:

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Słupsku,

Centrum Administracyjne Domów dla Dzieci,

placówka opiekuńczo – wychowawcza prowadzona na zlecenie powiatu.

Zadania

Współpraca z asystentami rodzin biologicznych dzieci umieszczonych w pieczy rodzinnej i instytucjonalnej;

Udzielanie rodzicom biologicznym dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej poradnictwa specjalistycznego;

Przeprowadzanie szkoleń z zakresu prawidłowych metod wychowawczych dla rodziców biologicznych dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej współpracujących na rzecz powrotu dzieci do rodzin;

Umożliwianie i pomoc w kontaktach dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej z rodzicami biologicznymi (o ile sąd nie zdecydował inaczej).

Udostępnianie pomieszczeń przyjaznych dziecku do realizacji kontaktów dzieci przebywających w pieczy z rodzicami biologicznymi;

Monitorowanie urlopowań do domów rodzinnych dzieci przebywających w instytucjonalnej i rodzinnej pieczy zastępczej

Wskaźnik monitorujący

liczba planów pomocy dziecku skonstruowanych we współpracy z asystentem rodziny,
liczba ocen sytuacji dziecka dokonanych z udziałem asystenta rodziny,
liczba dzieci, które powróciły do rodzin biologicznych;

liczba udzielonych porad pedagogicznych, psychologicznych, prawnych,
liczba kontraktów podpisanych z rodzicami dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo – wychowawczych;

liczba osób uczestniczących w szkoleniach,
liczba zorganizowanych szkoleń,

liczba dzieci, które utrzymują kontakt z rodzinami biologicznymi,
liczba dzieci, dla których organizowano w Centrum spotkania z rodzicami biologicznymi.

liczba pomieszczeń dostosowanych do potrzeb dzieci, w których odbywają się spotkania z rodzicami biologicznymi,

liczba dzieci urlopowanych do domów rodzinnych, liczba informacji przekazanych instytucjom pracującym z rodzinami

Cel 5

Wzmacnianie kompetencji społecznych i zawodowych usamodzielnianych wychowanków

Zakładany efekt

Zakładanym efektem zaplanowanych działań jest wyposażenie usamodzielnianych wychowanków pieczy zastępczej w kompetencje społeczne i zawodowe pozwalające im na samodzielne, dobre funkcjonowanie po opuszczeniu pieczy zastępczej. Pożądanym efektem jest również popraw wskaźnika realizacji indywidualnych planów usamodzielnienia.

Realizatorzy:

**Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Słupsku,
Centrum Administracyjne Domów dla Dzieci,**

Zadania

Podnoszenie wiedzy i świadomości wychowanków pieczy zastępczej na temat znaczenia procesu usamodzielnienia;

Wspieranie osób usamodzielnianych w aktywnym uczestniczeniu w życiu społecznym, kontynuowaniu nauki i uzyskiwaniu kwalifikacji zawodowych;

Organizowanie wsparcia szkoleniowego nakierowanego na podnoszenie kompetencji społecznych i zawodowych osób usamodzielnianych;

Prowadzenie poradnictwa specjalistycznego dla osób usamodzielnianych;

Prowadzenie poradnictwa i szkoleń dla opiekunów usamodzielnienia;

Prowadzenie grupy wsparcia dla usamodzielnianych wychowanków;

Pomoc osobom usamodzielnianym w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych;

Wskaźnik monitorujący

liczba opracowanych publikacji,
liczba rozpropagowanych publikacji,
liczba informacji na stronach internetowych PCPR i CADdD,
liczba zorganizowanych szkoleń/spotkań/pogadank nt. procesu usamodzielnienia;
liczba realizowanych indywidualnych programów usamodzielnienia,
liczba wychowanków, którzy zakończyli proces usamodzielnienia,
liczba pracowników współpracujących z osobami usamodzielnianymi;

liczba zorganizowanych szkoleń/warsztatów,
liczba wychowanków uczestniczących w szkoleniach/warsztatach;

liczba wychowanków korzystających z poradnictwa specjalistycznego;

liczba przeszkolonych opiekunów,
liczba udzielonych porad;

liczba przeprowadzonych grup wsparcia,
liczba osób uczestniczących w spotkaniach;
liczba wychowanków korzystających z mieszkania chronionego,
liczba wychowanków, którym udzielono pomocy w pozyskaniu mieszkania z zasobów gminy,
liczba wychowanków, którzy uzyskali mieszkania z zasobów gminnych;

IX. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU

Źródłem finansowania zadań Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2018 – 2020 będą środki finansowe:

- z budżetu powiatu słupskiego,
- z budżetu państwa w ramach dotacji na dofinansowanie zadań własnych,
- z budżetów samorządów gminnych, zobowiązanych do współfinansowania pobytu dzieci w pieczy zastępczej,
- z budżetów innych powiatów, zobowiązanych do zwrotu wydatków za dzieci umieszczone w pieczy zastępczej na terenie powiatu słupskiego,
- z odpłatności rodziców biologicznych,
- pozyskane z innych programów, głównie z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Pomorskiego.

X. ODBIORCY PROGRAMU

Odbiorcami Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2018 – 2020 będą następujące osoby:

- dzieci przebywające w pieczy zastępczej,
- rodziny zastępcze i osoby prowadzące rodzinne domy dziecka,
- rodzice biologiczni dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej,
- usamodzielniani wychowankowie pieczy zastępczej,
- kandydaci do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz kandydaci do pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego,
- rodziny pomocowe sprawujące czasową opiekę nad dzieckiem pozbawionym opieki rodziców.

XI. REALIZATORZY PROGRAMU

Koordynatorem Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2018 – 2020 będzie Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Słupsku, które przy jego realizacji będzie współpracowało z następującymi podmiotami:

- rodzinami zastępczymi,
- placówkami opiekuńczo-wychowawczymi,
- rodzinami pomocowymi,

- ośrodkami pomocy społecznej i asystentami rodziny,
- sędziami i kuratorami Wydziału Rodzinnego Sądu Rejonowego,
- organizacjami pozarządowymi, kościołami i związkami wyznaniowymi.

XII. MONITOROWANIE REALIZACJI PROGRAMU

Monitoring programu będzie polegał na zbieraniu danych dotyczących zrealizowanych zadań od podmiotów zaangażowanych w jego realizację, przez koordynatora, tj. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Słupsku, w celu oceny, czy osiąga on założone cele.

Dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Słupsku będzie przedkładał Radzie Powiatu Słupskiego roczne sprawozdanie z realizacji Programu, które będzie stanowiło integralną część corocznego sprawozdania z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Słupsku.